

ÇEÇEN CUMHURİYETİNDE TÜRK EĞİTİM PROJELERİ EKONOMİK ve SOSYAL-KÜLTÜREL İLİŞKİLERİN GELİŞMESİNİN KADRO POTANSİYELİ ¹

Bugün Çeçen Cumhuriyetinde Kumukların iki milli-kültürel özerklik örgütü resmen kayıtlıdır. Bunlardan biri Kumuk,, tuzluk,, örgütüdür ki, Grozni bölgesini kapsar, diğeri ise Gudermess bölgesinin darbanhi ve Bragunlar kasabalarına ait olan ve benim temsil ettiğim,, Tepe,, adlı örgüt. Bragunlar kasabası Çeçenistan'ın en eski yerleşim yerlerinden biridir. Köyün tarihi hakkında bir çok söylenceler vardır, ama gerçeğe en yakın olanı şudur ki, bu köyü 13. yüzyılda kendi çevresi ile birlikte Kafkaslara sığınmaya mecbur olan Kırım hanı Bora han inşa etmiştir. Bragunlar köyü Terek ve Sunja nehirlerinin kovuştuğu yerde kurulmuştur. Kumukların tarihi hakkında konuşurken yüz binlerce insanın hayatını mahfeden iki Çeçen savaşını mutlaka hatırlamamız gerekir. Bu olgu tabii ki, hem Çeçenlerin, hem de Kumukların hafızasında ebedi olarak izler bırakmış. Bugün Çeçen Cumhuriyetinin başkanının gördüğü işler bu savaşların izlerini tamamen silmekdedir. Ama savaşın yarattığı gerilik ve gecikmeler hale da yüksek profesyonelliği olan kadrolarına yetişmezliğinde kendini gösterir. Çeçenistan'da kompakt yaşayan Kumuklar 13 bin kişi olmakla nüfusun yüzde biri civarında. Azlık oldukları için de Kumukların milli kimliklerini muhafaza etmek, dil ve başka milli özelliklerini korumak, geliştirmek için çeşitli bölgelerde milli özerklik örgütlerinin oluşturulması ister istemez gündeme gelmiştir. Bu örgütlerin esas amaçları şunlardır 1. Çeçen Cumhuriyetinde Kumukların Topluluk yaşadıkları bölgelerde sosyal-ekonomik geliştirme programlarının Gerçekleştirilmesine yardımcı olmak. 2. Rusya Federasyonunun ve başka ülkelerin eğitim ve başka kuruluşları ile Kumuk milletinden olan gençlerin geliştirilmesi için işbirliği yapmak. 3. Kumukların iş

¹ Bu makale, 11-13 Mayıs 2014 tarihinde Eskişehir'de düzenlenen 'Türk Dünyası Sivil Toplum Zirvesi' nde bildiri olarak sunulmuştur.

bulmasına yardımcı olmak (kaçkınların, Göçmenlerin ve sosyal desteği olmayan diğerlerinin). 4. Kumuklar hedeflenen sosyal yardımlar etmek. Bizim örgütümüz yenidir, aktif olarak çalışmada ve kendini geliştirmektedir. Şimdiki faaliyetlerimizin ağırlıklı olarak eğitim sahasına ait olması ile farklı. Öğrenciler arasında Kumuk dili üzere yarışma sonuçlarına göre Yarışma organize ediyoruz ve en iyi sonuç gösterenlere hediyeler veriliyor. Türkiye ile işbirliğini genişletmek için biz Çeçen Cumhuriyetini kapsayan eğitim projesinin hazırlanmasında ısrarlı davranıyoruz. Çeşitli kaynaklara göre Çeçen Cumhuriyeti dahilinde 20-30 bin Türkdili konuşan erkek yaşamaktadır. Bunlar Kumuklar, Nogaylar ve Tatarlar. Bu etnik gruplar iyi organize edilmişlerdir, doğum oranı yüksektir ve hem ana dilini, hem de Rus dilini mükemmel benimsemişler. Oldukça kısa sürede onlar Anadolu Türkçesini de benimseyebilirler. Bu etnik gruplar Çeçenistan'da iyi entegre edilmişler. Başka tarafa, Çeçenistan yatırımlara ihtiyaç duymaktadır. Cumhuriyetin büyük gelişme potansiyeli vardır. Buna göre de birlikte projeler esasında gençlerden oluşan bir yatırımcı tabanı yaratmak mümkündür. Türkçe konuşan halklar arasından bu tür kadroları bulup yetiştirmek ise Türkiye için daha kolaydır. Onlar Türk dilini kolayca öğrene bilirler ve mantalite bakımından Türklerle aynıdırlar. Şunun iki etapta olabileceğini öngörüyoruz. 1. Kumuk sivil toplum örgütleri Türkiyede devlet kuruluşları ile eğitim için Türkiyenin belirleyeceği kota çerçevesinde gençlerin seçilmesi üzere anlaşma yapılabilecekler. Onların çeşitli sahalarda iyi eğitim alması gerekecek. 2. Çeçenistan'a döndükten sonra Türkiye'de eğitim görmüş bu gençler Kumuk, Rus, İngiliz, Türk dillerinde eğitim veren özel tipi pansiyon-kolejlerde çalışabilirler. Dürüst yavaşlırsa, bu tür kolejler gelir getiren iyi tesisler olarak çalışabilir. Bu mantıkla, bu türden olan kolejlere sadece Çeçenistan değil, Güney Kafkasyanın diğer halklarının da gençlerini almak mümkündür. Bu kolejler Türkiye-Çeçenistan ortak tesisleri için kadro yetiştirme üssü olabilir. Eğitim, sosyal-kültürel ve çeşitli çalışma projeleri alanında Türkiye ile işbirliğini bu şekilde tasavvur ediyor. İnanıyorum ki, tüm projeler,

münazaralar bu binanın duvarları arkasında saklanıp kalmayacak ve gerçek işe ve gerçek sonuçlar dönüşecek. Biz işbirliğine hazırız, biz başarırız ve de biz başarmalıyız. Türk dünyasının gelecek birliği ve gelişmesi adına faaliyetlerimizi ve imkanlarımızı birleştirmeliyiz.